Contributed by Herman Michiel
zondag, 15 juli 2012 - Last Updated zondag, 15 juli 2012

Op de voorbije top van 28-29 juni werd door Europees “president” Van Rompuy een plan voorgelegd getiteld “Naar een echte economische en monetaire unie”. We hebben in ons artikel hierover aangegeven dat het niet langer gaat over het opleggen van een zeer strikte begrotingscontrole, maar over het overnemen door de EU-bureaucratie van de begrotingspolitiek van de eurolanden. En omdat je zonder budget geen politiek kunt voeren, zou dit een zeer verregaande uitbreiding zijn van de macht van onverkozen machtscenakels. In oktober wordt het plan opnieuw besproken, en men hoopt het rond te hebben tegen het eind van het jaar. We zijn gewaarschuwd!

Wie echter denkt dat dit soort plannen enkel rijpt aan de rechterzijde van het politieke spectrum heeft het verkeerd voor. Twee dagen voor de top, op 26 juni, lanceerden twee éminences grises van de Europese sociaal-democratie een plan dat qua reactionair gehalte in niets moet onderdoen voor dat van Van Rompuy. Het gaat om Jacques Delors en Helmut Schmidt, een duo dat symbool kan staan voor de verknochtheid van de sociaal-democratie aan de weldaden van de Europese eengemaakte markt en munt. Onder hun auspiciën ontstond het rapport “Completing the Euro – A road map towards fiscal union in EuropeCompleting the Euro – A road map towards fiscal union in Europe “ dat op 26 juni aan de pers werd voorgesteld.

Eerst een woordje over de auteurs van de studie. Het betreft “experts van hoog niveau” die hun sporen hebben verdiend in de Europese commissie, de denktank Bruegel en andere broedplaatsen van de socialistische gedachte, onder de leiding van Henrik Enderlin, gewezen economist bij de Europese Centrale Bank. De opdracht voor dit studiewerk ging uit van Notre EuropeNotre Europe , een andere denktank met Jacques Delors als président fondateur, Pascal Lamy als président d’honneur en Nestlé en Véolia als “membres associés”.

Wat de oplossingen betreft die deze “experts van hoog niveau” in een half jaar bedacht hebben zijn er enkele vermeldenswaard. Er is vooreerst dringende nood aan het “vervolledigen van de eengemaakte markt”. Want de feiten kwamen niet overeen met de theorie; volgens deze laatste zouden in een muntunie de prijzen zich snel geëgaliseerd hebben. Dat is na tien jaar nog niet het geval, maar de markt was dan ook niet werkelijk geïntegreerd. Doe er alles aan opdat waren, diensten en arbeidskrachten geen enkel onderscheid meer maken tussen Italië, Oostenrijk of Estland en prijzen en lonen zullen eindelijk hun universele eenduidige waarde bereiken in heel het continent.

Misschien vindt men dit maar niets, oude wijn in oude zakken. Maar er is ook het European Debt Agency, het Europees Schuldagentschap dat een antwoord moet bieden op het grote Europese schuldprobleem. Nee, geen eurobonds, Henrik Enderlin wou zich niet meteen laten excommuniceren door zijn kanselier. Maar een schuldagentschap, en wel een dat werkt volgens een duidelijk principe: sovereignty ends when solvency ends, of in het Nederlands: wie niet kan betalen moet zwijgen en geeft zijn huissleutels af, anderen en beteren zullen dan het huishouden doen. En hier zorgt het team geëngageerd door Delors en Schmidt echt wel voor innovatie. Ze stellen immers een geleidelijk scenario voor, waardoor je bijna ongemerkt je sleutels afgeeft als het zover komt. Dat verloopt als volgt. Alle eurolanden laten hun staatsschuld ten bedragen van 10% van het BBP beheren door het schuldfonds. Een bijkomende 10% zou nog onder vrij milde voorwaarden van structurele hervormingen kunnen toegekend worden. Maar wie dieper in de schulden zakt, moet ook steeds meer inmenging van het schuldfond toelaten om meer te lenen. Hoeveel soevereiniteit overblijft zou beslist worden door het schuldagentschap en als gedachtenoefening wordt vooropgesteld dat een land dat de 60% schuldgrens bereikt zijn volledige soevereiniteit overdraagt aan het schuldagentschap (maar dat zou wel verregaande wijzigingen vereisen aan het nationaal grondwettelijk recht, wordt eraan toegevoegd.)

Contributed by Herman Michiel
zondag, 15 juli 2012 - Last Updated zondag, 15 juli 2012

Het schuldagentschap zou functioneren als een fuik: je geraakt er gemakkelijk in, maar nooit meer uit. Stel dat België er beroep op moet doen; de mindset van Olli Rehn (eurocommissaris voor financiën) kennende is het vrijwel zeker dat dan de opheffing van de indexkoppeling van de lonen geëist wordt. En als de schuld terug onder de 60%-grens duikt? In een parallell universum zal er misschien een Olli Rehn zijn die dan zegt: nu kunnen de lonen terug aan de index gekoppeld worden, maar in ons universum zal dit niet gebeuren. Het is zelfs niet onwaarschijnlijk dat dit scenario zich momenteel in Cyprus afspeelt. Ook dit land kent een indexkoppeling zoals in België, en het moet momenteel beroep doen op Europese fondsen om uit zijn benarde financiële positie te geraken…

Strenge lezers zullen opmerken dat Henrik Enderlin en collega’s in feite niet zo innovatief zijn, dat het eigenlijk afgekeken is van wat gebeurt in Griekenland. Misschien, maar dan toch met dit verschil dat de legitimiteit van wat de trojka in Athene uitspookt in twijfel kan getrokken worden, en dat het toch veel netter zou zijn als alles in verdragen en wetteksten werd vastgelegd. Dat is ook de uitdrukkelijke wens van de auteurs: een nieuwe intergouvernementeel verdrag, weliswaar geen EU-verdrag want niet alle lidstaten hebben de euro, maar ook dat kan geen probleem zijn want het begrotingsverdrag zal ook geen EU- verdrag zijn…

In hun voorwoord op de studie merken Delors en Schmidt op dat de auteurs geen veranderingen voorstellen in de functionering van de Europese Centrale Bank. “En daar hebben ze gelijk in“, zeggen onze éminences grises, “de grote uitdagingen liggen elders, en alle lidstaten moeten leren competitiviteit te promoten in de context van monetaire stabiliteit zoals die door de ECB wordt ingesteld.”

Dit artikel verscheen eerder op Ander Europa